КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»

СХВАЛЕНО
Протокол вченої ради КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»
27.12.2023 № 5

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
фахового спецкурсу за напрямом

«Особливості навчання учнів 5 – 6 класів предметів громадянської та історичної освітньої галузі за новим Державним стандартом базової середньої освіти в умовах реалізації Концепції НУШ»

Розроблено проєктною групою (науково-педагогічні працівники КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти») у складі:

Китиченко Т.С., старший викладач, к.іст.наук,
магістр, тренер НУШ
Китиченко С.О., старший викладач,
магістр, тренер НУШ

СХВАЛЕНО

Протокол засідання
кафедри соціально-гуманітарної освіти
12.08.2022 №1

Харків - 2022

1.1. Загальні положення

Освітня програма фахового спецкурсу за напрямом «Особливості навчання учнів 5 – 6 класів предметів громадянської та історичної освітньої галузі за новим Державним стандартом базової середньої освіти в умовах реалізації Концепції НУШ» є складовою Комплексної програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників з історії

1.2. Актуальність програми обумовлена необхідністю підготовки вчителів до організації освітнього процесу предметів громадянської та історичної освітньої галузі за Державним стандартом базової середньої освіти в умовах воєнного стану, що передбачає дистанційний формат навчання.

Саме цими факторами визначено ключові питання в роботі педагогів у новому навчальному році: реалізація державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти за концепцією «Нова українська школа», можливостей педагогічної автономії вчителя, забезпечення якості навчання. Особливого значення набуло питання реалізації головних засад Державного стандарту базової середньої освіти з вересня 2022 р. Чільне місце в цій роботі належить фаховому спецкурсу «Особливості навчання учнів 5 – 6 класів предметів громадянської та історичної освітньої галузі за новим Державним стандартом базової середньої освіти в умовах реалізації Концепції НУШ».

1.3. Мета й завдання

Метою освітньої програми курсів підвищення кваліфікації є розвиток професійних компетентностей учителів, які будуть здійснювати навчання учнів на уроках предметів громадянської та історичної освітньої галузі за Державним стандартом базової середньої освіти.

Завдання:

- забезпечити розвиток професійних компетентностей вчителів закладів загальної середньої освіти, які викладають предмети громадянської та історичної освітньої галузі за Державним стандартом базової середньої освіти;
- поглибити й розширити знання вчителів закладів загальної середньої освіти, які викладають предмети громадянської та історичної освітньої галузі за Державним стандартом базової середньої освіти з теорії і практики навчання, що забезпечує якісні зміни в організації освітнього процесу та створює передумови для інноваційних перетворень у сучасній шкільній системі;
- активізувати розвиток професійних якостей вчителів закладів загальної середньої освіти, які викладають предмети громадянської та історичної освітньої галузі за Державним стандартом базової середньої освіти;
- удосконалити вміння вчителів закладів загальної середньої освіти, які викладають предмети громадянської та історичної освітньої галузі за Державним стандартом базової середньої освіти відповідно до основних напрямів державної політики, її європейського вектора розвитку;

- поглибити й розширити теоретичні знання із фахових і психолого-педагогічних дисциплін.

1.4. Форма навчання – дистанційна, очно-дистанційна

1.5. Структура освітньої програми

Модуль 1 Сучасні нормативні вимоги до організації освітньої діяльності
Модуль 2 Концептуальні засади оновлення змісту освітньої діяльності
Модуль 3 Сучасні підходи до організації освітнього процесу
Модуль 4 Психолого-педагогічний супровід освітнього процесу
Модуль 5 Діагностико-аналітичний

1.6. Очікувані результати

МОДУЛЬ 1. Сучасні нормативні вимоги до організації освітньої діяльності
Очікувані результати охоплюють
Знання й розуміння:

- сутності Концепції Нової української школи;
- сутності основних ідей, принципів побудови Державного стандарту повної загальної середньої освіти;
- академічної свободи вчителя в організації освітнього процесу.

Уміння:

- організовувати освітній процес відповідно до вимог законодавства;
- визначати предметний зміст і послідовність його опрацювання з урахуванням вимог державного стандарту базової середньої освіти, типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти (освітніх програм, укладених науковими установами, іншими суб'єктами освітньої діяльності, що затверджені у відповідному порядку), модельних навчальних програм, попередніх результатів навчання учнів, їх освітніх потреб;
- формувати в учнів ключові компетентності та вміння, спільні для всіх компетентностей;
- використовувати модельну навчальну програму для розроблення навчальної програми.
- ефективно взаємодіяти й працювати в команді.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- гуманістична спрямованість освітнього процесу;
- дитиноцентризм, цінність особистості;
- готовність до реалізації сучасних цілей освіти;
- професійна мобільність та гнучкість;
- усвідомлення необхідності постійного професійного розвитку;
- відданість ідеї щодо значущої участі в освітньому процесі усіх учнів;
- просування демократичних цінностей (повага до багатоманітності, право вибору, формування спільноти, полікультурність).

МОДУЛЬ 2. Концептуальні засади оновлення змісту освітньої діяльності
Очікувані результати охоплюють
Знання й розуміння:

- сутнісних характеристик сучасних підходів до навчання в Новій українській школі;
- сутності та принципів діяльнісного підходу в навчанні та інструменти його реалізації в освітньому процесі;
- ознак поверхневого і глибинного навчань;
- стратегій розвитку критичного мислення та когнітивної гнучкості.

Уміння:

- організовувати педагогічну діяльність на засадах сучасних підходів до навчання в НУШ;
- реалізовувати принципи діяльнісного підходу, застосовувати діяльнісні методи навчання та різноманітні інструменти діяльнісного підходу в освітньому процесі;
- реалізовувати визначені підходи до організації сучасного освітнього процесу в умовах очного, дистанційного й змішаного навчання;
- аналізувати, добирати та застосовувати компетентнісно орієнтовані завдання;
- моделювати уроки за базовими сценаріями проблемно-орієнтованого, проєктного, кооперативного навчань;
- планувати навчальний проєкт;
- добирати ефективні методи формування колективної відповідальності, розвитку критичного мислення й когнітивної гнучкості;
- вирізняти ознаки поверхневого та глибинного навчань;
- створювати рефлексивне навчальне середовище.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- готовність застосовувати сучасні підходи до навчання в Новій українській школі;
- усвідомлення необхідності професійної мобільності й гнучкості;
- розвиток здатності планувати освітній процес на засадах Концепції Нової української школи.

МОДУЛЬ 3. Сучасні підходи до організації освітнього процесу

Очікувані результати охоплюють

Знання й розуміння:

- мети та компетентнісного потенціалу предметів громадянської та історичної освітньої галузі за Державним стандартом базової середньої освіти; сутності наскрізних для всіх компетентностей умінь;
- сучасних тенденцій розвитку науки, цивілізаційних змін;
- принципів академічної свободи вчителя;
- змісту модельних навчальних програм;
- видів та етапів планування освітнього процесу;
- змісту предмету й методик його викладання;
- форм, методів, технологій навчання, виховання й розвитку учнів засобами предметів громадянської та історичної освітньої галузі за Державним стандартом базової середньої освіти;
- особливостей реалізації різних видів навчальної діяльності в освітньому процесі;
- компетентнісного підходу до оцінювання результатів навчання учнів;

- цифрових технологій та електронних освітніх ресурсів для навчання учнів предметів громадянської та історичної освітньої галузі за Державним стандартом базової середньої освіти, їх оцінювання та організації їхнього самоконтролю, відстеження прогресу учнів у навчанні;
- вітчизняних освітніх традицій та здобутків кращих міжнародних освітніх систем.

Уміння:

- орієнтуватися в структурі загальних результатів навчання здобувачів освіти та орієнтирах для їх оцінювання в освітній галузі;
- визначати сильні сторони модельних програм та прогнозувати можливі утруднення їх реалізації;
- бачити можливості поступового, з наростанням обсягу й складності, навчального матеріалу, наближення школярів до здобуття загальних і конкретних навчальних результатів, передбачених Стандартом базової освіти та прописаних у ньому орієнтирів для оцінювання;
- розробляти навчальну програми на основі модельної навчальної програми;
- реалізовувати принципи академічної свободи;
- визначати послідовність досягнення результатів навчання учнів із предметів громадянської та історичної освітньої галузі відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти;
- описувати зміст навчального предмета та видів навчальної діяльності учнів;
- проєктувати навчальні заняття на основі модельних навчальних програм та навчальних програм, затверджених педагогічною радою закладу освіти, календарного планування.
- здійснювати діагностику готовності учнів до навчання, інтерпретації результатів виконання практичних завдань; пошуку та добору технологій, методів, інструментів та засобів навчання; розробки системи освітньої взаємодії на уроці в НУШ;
- розвивати в учнів ключові компетентності та вміння, спільні для всіх компетентностей; формувати готовність до їх застосування в навчальних та життєвих ситуаціях;
- добирати традиційні та інноваційні методики навчання;
- упроваджувати в практику роботи здобутки кращих міжнародних освітніх систем.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- власного професійного розвитку педагога в умовах змін системи освіти та законодавчого забезпечення; визначення відповідності власних професійних компетентностей чинним вимогам.
- партнерської взаємодії та співпраці з суб'єктами освітнього процесу;
- створення кейсів з навчальних предметів з метою підвищення якості викладання та навчання;
- особистісної орієнтації на підвищення рівня власної дидактичної компетентності;

- планування освітньої діяльності, самостійної розробки дидактичних матеріалів; формування умов досягнення успішного результату практичної діяльності, виховання ціннісного ставлення до особистісних здобутків навчання

МОДУЛЬ 4. Психолого-педагогічний супровід освітнього процесу

Очікувані результати охоплюють

Знання й розуміння:

- вікових, індивідуально-психологічних та індивідуально-типологічних особливостей учнів підліткового віку;
- психології й педагогіки навчання (педагогічної та вікової психології), кризової психології, гуманістичної психології;
- видів навчально-пізнавальної діяльності;
- значущості психологічних умов розвитку фізичного, психічного, соціального та духовного розвитку особистості в освітньому процесі;
- принципів і підходів конструювання індивідуальної освітньої траєкторії учня;
- психолого-педагогічних інструментів для планування, моніторингу, організації й оцінки заходів для створення безпечного освітнього середовища;
- соціально-професійних ролей учителя: фасилітатора, тьютора, коуча, медіатора;
- педагогіки партнерства.

Уміння:

- створювати психологічно безпечний освітній простір;
- уживати превентивні заходи щодо булінгу;
- систематично надавати конструктивні відгуки та встановлювати зворотній зв'язок, вибудовувати діалогове навчання з усіма учасниками освітнього процесу як рівноправними партнерами;
- планувати й вибудовувати індивідуальну освітню траєкторію учня;
- упроваджувати засади педагогіки партнерства в освітній процес;
- здатність працювати в команді з усіма учасниками освітнього процесу;
- використовувати різні соціально-професійні ролі вчителя (фасилітатор, тьютор, коуч, медіатор);
- надавати психосоціальну підтримку в кризових умовах/ситуаціях;
- проєктувати власну програму професійного розвитку в умовах формальної, неформальної та інформальної освіти.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- дитиноцентризм;
- морально-етичні: самоповага й повага до інших людей, справедливість, гідність, чесність, турбота;
- соціально-політичні: патріотизм, свобода, демократія, культурне різноманіття, патріотизм, шанобливе ставлення до довкілля, повага до закону, солідарність, відповідальність, культурне різноманіття;
- готовність до змін, партнерства взаємодія з усіма учасниками освітнього процесу, гнучкість й адаптивність;
- розвиток професійної самосвідомості й рефлексія власної професійної діяльності.

1.7. Перелік компетентностей, що може набути та/або розвинути слухач за умови успішного засвоєння програми

1. **А2. Предметно-методичної,** через здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів 5 – 6 класів предметів громадянської та історичної освітньої галузі за новим Державним стандартом базової середньої освіти.
2. **Б1. Психологічної,** через здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості учнів 5-6 класів.
3. **В3. Проєктувальної,** через здатність проєктувати осередки навчання і виховання і розвитку учнів 5-6 класів у процесі навчання предметів громадянської та історичної освітньої галузі за новим Державним стандартом базової середньої освіти.
4. **Г2. Організаційної,** через здатність організовувати процес навчання, виховання і розвитку учнів 5-6 класів через залучення різних видів і форм пізнавальної діяльності на уроках предметів громадянської та історичної освітньої галузі за новим Державним стандартом базової середньої освіти.

КУРИКУЛУМ

фахового спецкурсу за напрямом
«Особливості навчання учнів 5 – 6 класів предметів громадянської та історичної освітньої галузі за новим Державним стандартом базової середньої освіти в умовах реалізації Концепції НУШ»

№ з/п	назва модуля	к-ть годин
1.	Сучасні нормативні вимоги до організації освітньої діяльності	6
2.	Концептуальні засади оновлення змісту освітньої діяльності	8
3.	Сучасні підходи до організації освітнього процесу	10
4.	Психолого-педагогічний супровід освітнього процесу	2
5.	Діагностико-аналітичний	4
	Разом за модулями (годин/кредитів)	**30 год/1 кредит**

Курикулум є основою для складання навчально-тематичного плану, робочої навчальної програми / РНТП / розкладу навчальних занять, що оприлюднюються на сайті КВНЗ «Харківської академії неперервної освіти».

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

за освітньою програмою фахового спецкурсу за напрямом «Навчання етики у 5-6 класах за модельними навчальними програмами»

Назва модуля *(інваріантна складова)*	**№ теми**	**Назви тем** *(варіативна складова)*	**Умовні позначення компетентностей, що розвиваються**	**Усього годин**
І. Сучасні нормативні вимоги до організації освітньої діяльності	**1.1**	Регламентуючі нормативні документи функціонування освіти України в умовах воєнного стану	**ЗК.01 А2.1 В3.1 Г2.1**	2
	1.2	Особливості реалізації змісту предметів громадянської та історичної освітньої галузі у 5 – 6 – класах за Державним стандартом базової середньої освіти	**А2.1, А2.2**	2
	1.3	Нормування дій учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану та виникнення надзвичайних ситуацій	**ЗК.01**	2
			Разом годин на модуль	**6**
ІІ. Концептуальні засади оновлення змісту освітньої діяльності	**2.1**	Реалізація концептуальних засад НУШ та компетентнісний потенціал курсів громадянської та історичної освітньої галузі у навчанні учнів 5 – 6-х класів	**А2.2 А3.1 В3.1 Г2.1**	2
	2.2	Розвиток культурної компетентності учня 5–6–го класу у процесі навчанні предметів громадянської та історичної освітньої галузі	**ЗК.О3 А2.2, А2.7 В3.1 Г2.1**	2
	2.3	Інтеграція підприємливості та фінансової грамотності у контексті шкільних предметів громадянської та історичної освітньої галузі для навчання учнів 5-6-го класу за Державним стандартом базової середньої освіти	**ЗК.О5 А2.2, А2.4 В3.1 Г2.1, Г2.2**	2
	2.4	Формування і розвиток екологічної компетентності учня 5-6-го класу у процесі навчання предметів громадянської та історичної освітньої галузі	**А2.2, А2.7 В3.1 Г2.1**	2

	Разом годин на модуль			**8**
ІІІ. Сучасні підходи до організації освітнього процесу	**3.1**	Проєктування та проведення уроку у 5-6-му класі предметів громадянської та історичної освітньої галузі	**А2.1, А2.2, А2.6 В3.1 Г2.1, Г2.2**	2
	3.2	Розвиток критичного мислення, формування аналітичних умінь учнів 5–6-х класів на уроках предметів громадянської та історичної освітньої галузі	**А2.1, А2.2 А2.5 Г2.1, Г2.2**	2
	3.3	Формування системного мислення учнів 5 – 6-х класів під час навчання предметів громадянської та історичної освітньої галузі	**А2.1, А2.2 Г2.1, Г2.2**	2
	3.4	Формування і розвиток історико-хронологічного та геопросторового мислення учнів 5–6-х класів на уроках предметів громадянської та історичної освітньої галузі	**А2.4 В3.1 Г1.2 Г2.2**	2
	3.5	Розвиток правової самосвідомості учнів 5–6-х класів у контексті навчання предметів громадянської та історичної освітньої галузі	**ЗК.01 А3.1, А3.2, А3.3 В3.1 Г2.1**	2
	Разом годин на модуль			**10**
ІV. Психолого-педагогічний супровід освітнього процесу	**4.1**	Психологічний аспект адаптації учнів 5-го класу	**Г2.2**	2
	Разом годин на модуль			**2**
V. Діагностико-аналітичний	**5.1**	Настановне заняття. Вхідне діагностування	**Г1.1, Г1.2**	2
	5.2	Підсумкове тестування	**Г1.1**	2
	Разом годин на модуль			**4**
Усього (годин/кредитів):				**30 год/1 кредит**